

չին ամերիկացի ազգային քայլերդն է կարծես այլ ևս: Աստոր համար է անշուշտ որ ամերիկացիներն պատմութեան վերջին քսան-դարեակը պատմութիւնն է խաչակրութեան մը, որ ամերիկն է էապէս: Անհունութիւնը խաչի քանդակներու, մանրանկարներու, պատկերներու եւ զարդաձևերու, որոնք զարներն ի վեր մինչեւ երէկ կը զարդարէին ամերիկացի տաճարներն ու սրբավայրերը, մեր գրքերն ու մագաղաթները, զայդ կը ցուցնեն՝ իրեն պատկերազարդուած արտայայտութիւնը ամերիկային, մեր խաչին:

Ու եկեղեցին, ազգային խղճին անշուշտ այդ ճայնը, զայդ կը տանէ այսօր. մեր խաչը՝ վարդապետ խաչի տոնին խորհուրդին մէջ: «Ե՛մ քան ի ինչի պարծիլ բայց միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որով ինձ աւելարհ ի խաչ ելեալ է եւ ես աւելարհիմ»: Առաքտալին այս խոսքը մեր խոսքն է ինչնին, զոր զարեք կրկնած ենք ու պիտի չզարդիրք բնաւ կրկնելէ, իրեւ մեր Հաւատարմին բուն Հանգանակը: Մեր պարծանքը մեր խաչն է. խաչն է մեր միակ պարծանքի նիւթը. իր ճուղ մեր փրկիստփայտութիւնն է, իրեւ խոստովանութիւնը իր յոյսին, իր հաւատքին եւ իր սիրտին համար նահատակուող ժողովուրդի մը:

Անգամ մըն ալ, սոսոր, այդ բառերը կ'արտասանեն իրենց մահուան մէջ անմահացած մեր խաչնեացի հոգիները եւ ամէն օրերենց կենանքին մէջ զէպի մահ արշաւող իրենց զաւակները. մեր խաչը, եւ անոր պարծանքը:

Թ. Ե. Գ.

ՆՕԹ ՄԸ

Այս երէտ հաստատմանով կր փակուի բարձր կրօնական այս գրականութեան, որով կ'ընկերայ խորհրդածութիւններ են, ճշմանական օրերն առաջնական ընթերցանութեան առթիւ՝ կասեցան Ս. Փարսխաւի Հօր գլոյն: Անոնց կերպով մը ճշմանականութիւնն են կիրակեօրեայ աւետարանական ընթերցանութեան առթիւ. արձիւն տալով իրենց արտաբանական այս խորհրդածութեան, որով կ'ընկերայ խորհրդածութեան են «Աւետարանի ճամբէն» խորհրդով տալանին հաստի մը մէջ: Սրապատ Հայր մտադր է վերջացած այս բարձր եւ հրաշալի երկրորդ հաստի մը մէջ, «Առաջնայն օրերով» փոքրիկ ակա: Իսկ յառաջիկայ արդիւն սկսելու կը յաւանք քէ պիտի կարենան հրաշալիութեան արեւ բարձր մը կիրակեօրեայ խորհրդածութեան, մարգարէական ընթերցանութեան առթիւ, ինչ կազմուի համար երրորդ հաստի մը, «Ի ճայն մարգարէից» վերանգրով: Ուրախ պիտի լըլայ հեղինակը եթ որ եւ է ճշմանականութեան պարտաւոր չափով զինք կիրակեօրեայ եկեղեցական ընթերցանութեան առթիւ այսպէս կազմուած երակի շրջան (sytle) լրացնել: — Աւերդ յիլլայ ըսել հոս քէ «Աւետարանի ճամբէն», գոր Քրօճ. Բ. Մուրաշան այնքան գեղեցիկ կերպով անդրիւնքի էր քարգաման, հրաշալիութեան է լանոն, The Faith Pressի կողմէ, եւ լաւ ընդունելութիւն ցած՝ անց: Եւ ամերիկեան կրօնատեղեւաններու մէջ: Գերմաներէն եւ փափաք յայտնուած է անոր գերմաներէն քարգամանքան:

ՄԱՀՈՒԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԵՐ

Մեհեթեթ . . .

Խոր, չընկու համար սարսուղին մտածուած մըն է որ կը կենան Աստուծոյ Խորանին՝ եւ Զեր առջեւ: Եւ այդ պարտադրանք մըն է մտքին՝ վայրէն որքան պահէն: Մինչ առաջինը, վայրը, կը թանձրացնէ մահուան խորհուրդը, երկրորդը, պահը, սակայն, զայն զգալու խողովքը կը վազեցնէ երակներէն ներս, մեր ամենուս: Մահուան թանձր ստուերն է որ կ'ողողէ զմեզ՝ երբ մեր քայլերը կ'առաջնորդեն մեզ այս նուիրական յարկէն ներս: Գիտակցական վիճակի մը կը վերածուի այսօր, մահուան իրողութեան ստուգութիւնը, եւ, անոնք՝ որ անտարբեր կեցուածք մը կրնային ունենալ ինչոր հանդէպ, զայն իրենցմէ տարամբութուած աստիճան, խնայելու համար իրենց միտքին անոր անգրագարծութիւն տաժանքը, կասկած չ'ուշիմ որ, կ'զգան ու կ'ապրին զայն յակամայն այս պահուս, զայն նկատելով անվերջ դատարկիքը կենքի կասուրմի, այս աշխարհի վրայ: Ամենուս մտածումը կը զբաւուի անով եւ կը խոցուի անոր խաչքոցէն: Մահուան շունչն է որ կ'արձակուի ու կը տարածուի այս բոլորիս, ամենուրեք, այս շիրիմներէն: Անոր ստուերին հետ ներդաշնակութեան մէջ են մեկին ու ցածութիւնը այս կամարներուն, որոնք, կործանութիւն սարսափով մը բարախուն, անոր խորհուրդին հրաւիրակ վկաներ են լուսնայն պերճախօս: Հիմնուած իմաստութիւնը, ի տես կենքի անկայունութեան, անօրինակ է որ այս Ս. Եկեղեցին, որ բնիկ է ստուգապէս մահուան, ունենայ այսպիսի ճարտարապետական կերտուածք, որ, անոր առաջին կորամէտ մուտքին, զգայ մարդ թէ իր ապագայ վախճանը անհիշանալ մը պիտի ըլլայ լոկ քարի մը ցրտութեան ու մութ կամարի մը ստուերին ներքեւ:

Կ'զգա՞ք արեօք թէ Զեր ոտքերուն ներքեւ անհիշանալ թաղուած են իմացական մեծութիւններու, կամքի տրտմաններու, եւ զգացումի հսկաններու, Փարճա՞մ էք անգրագարանալ արեօք, որ, մարմարինէն այս շի-

(*) Վերափոխման Մեհեթեթի առթիւ ի Ս. Փրկի յոսուած հարդը, 29 Օգոստ. 1938:

րիմեներուն ներքե ամփոփուած են նշխար-
ները այս ժողովուրդին սպնուական և մե-
ծատաղանդ զաւակներուն: Մարդիկ, ըսիկ
կ'ուզեմ, տիտանեան ուղեղներով, անուան
կամքով, ծովացած սիրով, որոնք, այս
կարէն իմացական, բարոյական ու զոյաւ-
թեան տեականութեան բերած են իրենց
միտքին ոսկին, սրտին սուաշխը, և զգա-
ցունեցողուն հրգեղը, լիարուսն ու մեծագին
բաժիններով: Աւ դառնութեան օրերուն և
սարսափի ճգնաժամերուն՝ անոր վիշտին
խառնած են իրենց արցունքի լիւղին, իբր
սպեղանի սփոփարար, ցօղի մը քաղցրու-
թեամբ: Արտաքին այս յօրինուածքին ետին
սակայն, կայ հոգեբանական միւս խորքը,
մեանելու գաղափարը: Ի՞նչեմ ու լիլիլ իր-
դութիւն: Զիջանիկ հաշտուիլ այս իրողու-
թեան հետ կարելիութիւններուն անկարեւ-
րին է արգարւել: Միտքին անհաշտ ու մեռ-
ժելիլ գաղափար, անոնց՝ որոնք կեանքի
վայելքին կառւած են հոգեւին, բաժնուիլ
աշխարհէն, հեռանալ լոյսէն, հրաժարիլ
սիրելիներէն, անբարձեւի միայն կը թուի
անոնց՝ առաջին դատողութեամբ: Իմացա-
կան քաղցրագոյն տեսիլքներ նոյնիսկ՝ սահ-
մանուած են հետախաղող կորուստի, և սա-
կային, անողորմ իրականութիւնը մահուան
կը մնայ այնքովի ու տեւտեւ:

Եթէ կայ կեանքը սպրելու իրողութիւ-
նը — վիշտի ու տաժանքի բովանդակ գառ-
նութեամբ — կայ և անխուսափելիօրէն մեռ-
նելու ստուգութիւնը: Վասնզի կեանքի միւս
երեսն է ան: Առանց մեռնելու չկայ կեանք
և չկայ կեանք առանց մեռնելու: Եթէ այն-
պէս տնօրինուած ըլլար օր միայն կեանքի ի-
րողութիւնը գոյութիւն ունենար՝ մարդկա-
յին իմացականութիւնը պիտի սեղողագործե-
ր մեռնելու իրողութիւնը, անուշեղձ՝ նախ
կեանքն և ապա՝ խնայելու մարդկային ըն-
տանիքին հրէշածին ճիւղաղներով օժտուե-
լու դժբախտութեան: Մահն է միակ ու ան-
վերջիկ իրականութիւնը, կեանքի իրողու-
թենէն վեր և զայն պայմանաւորողը: Ան
սասան ու հրաւերի է, կեանքը լրջութեամբ
և համակերպումի ոգիով ապրելու: Հան-
գիտան է ան մեր քայքայուած ֆիզիքա-
կան մարմնին՝ և խաղաղութիւնը՝ տաժա-
նալիլ ու չարարուած մեր աշխարհիկ գո-
յութեան: Զայն դիմաւորելը քաջութեան
մը երախիքովը պսակուած արարք պէտք

է նկատել, ոտոյիկեան սառնասրտի իմաստ
տասիրութեամբ մը:

Մտերիմ ու ընդոծին թշնամին է ան,
որ, ամէն քայլափոխի կը հետեի և մեզի,
տկարութեան վայրկեանի մը՝ կործանելու
համար մեր մարմնեղէն շէնքը, մերթ երեւ-
կոյացած մայրամուտին, մերթ այգածագին,
մերթ լիալիլ միջօրէին: Այս զգացական
գիտակցութիւնը պէտք է լեցնէ ամենուս
սիրտը ու արի կեցուածքը դառնայ մեզի,
իրը ներս կը մտնենք մահուան այս պալա-
տէն: Մութն ու ստուերը, ցածն ու նեղը
անհունապէս սեւով կը սիւնազարդեն ու
կը վիթխարիացնեն իր պալատին կամար-
ները: Մահուան այս պալատին և կամ ա-
նոր տարապիտութեան կալուածին մէջ, նե-
տեցէք ձեր նայուածքը չորս զին, ու պի-
տի տեսնէք այս ազգին ամէն խառնուած և
դասակարգերուն պատկանող անհատներուն
չիրիմեղը, իւրաքանչիւրը իր տեղը, ըստ
արժանիքի, տարածուած ու հօս, պէտք կը
զգամ կրկնել վերստին, թէ այս պալատին
մէջ, ամփոփուած են այս ազգին միտք, սիր-
տը, կամը, ոյժը, խիղիւր և իտեղի իր թան-
կագին զաւակներուն չիրիմեղով:

Մահուան խորհուրդը գրազեցուցած ու
չարչարած է իմացականութեան գրութեանց
և կրօնքի հիմնադիրներուն իմացականու-
թիւնը՝ իբր անյուծելի առեղծուած, դարե-
բու երկայնքին, ըստ որում, ոմանք տե-
սած են զայն նիւթի, օյժի, վիշտի ու հա-
ճոյքի, և ուրիշներ՝ անզգայութեան՝ ներ-
վանայի ու, գզալի դրախտի մը հեշտա-
սիրութեան՝ իրիւմերէ համապատկերնե-
րու տակ: Բու թող ըլլայ յայտարարել մի-
այն թէ՝ մահը՝ կ'երկարաճուի տիեզերքի,
ժամանակի ու յաւիտենականութեան մէջ:
Քրիստոնէական յայտնութեան լոյսն է որ
կը շողայ պայծառափայլ այս խաւարին վը-
բայ: Եթէ կեանքը ունի Արարչագործ ստեղ-
ծումի մը շունչը՝ այսինքն՝ հողի, երջանիկ
օր մը, փշուած մարդուն վրայ, անոր առ-
լու ճշունչ կենդանի և հողի կենդանարար,
կեանքի իր ֆիզիքական քայքայումէն վերջ,
մահուան խայթոցով, պիտի վերադառնայ
գէպի իր սկիզբը՝ այսինքն, Աստուած, յա-
ւիտենական կենդանարար և արարչագործ
գործիքիւնը, իբր անսնդ ընդխառնուելու
յաւիտենական ամբողջին՝ անհունութեան:
Լոյսը կը դառնայ գէպի լոյսը, և հողին՝

դէպի հողին, ըլլալով պարզ և անկորնչա-
կան, անլուծանելի և անբաժան: Վասնզի
յաւերտեանականութիւնը կեանք է նախ, եւ
հուսկ՝ արժեք, իր ստորագութեանց նկարագ-
րովը: Անգեղեկանի երաշխիքը ուրեմն,
դարձ մըն է, կեանքի շարունակումովը,
դէպի իր ծագումն ու սկիզբը, որ, միւս աշ-
խարհին անկապտելի ժառանգութիւնն է
մարդկութեան աստեղոր կեանքի շիջումէն
վերջը:

Տարբեր կերպ կարելի է մտածել ու
համալուրի կարելի է հաւատալ միթէ որ
ոչնչութեան և խաւարի որս պիտի ըլլան
մեր իմացականութիւնը, մեր զգացումներն
ու հոգին: Փորձագէտ գիտնէք թէ լոյսը
չ'ընդիստունիր խաւարին, ու սակին չ'լու-
ծուիր հողին հետ, նոյնպէս նաև մեր հոգին,
Ձէին գիրկին մէջ ոչնչութեան չ'վերածուիր
բնաւ: Ու գուցէ ամէնքդ, որ, եկած էք հոս,
հաղորդուելու ձեր մեղեքներուն հետ, հոգին
կը նայիք թէ երկնքի կապոյտին, որ, կը
խաչառան անոնց հոգիները երանական լոյ-
սին մէջ: Դուռն որ եկած ես փնտռելու զա-
ւակդ, որուն կորուստին վիշտը գիւ կը թրջէ
աչքերդ, մայր վշտագին, կը հաւատամ թէ
սէրդ ափ մը հողի ներքե կ'ոչնչանայ: Ու
դուռն՝ որ, գեւ երէկ հողին յանձնելիք պա-
տուական գլուխը հօրդ, որդի սպաւոր, կը
հաւատամ թէ քեզ մարմին տուող այդ հո-
գին գուղձ մըն է դարձեր որդակեր այժմ:
Սէրը չի թաղուիր ու չի լուծուիր հողին
հետ, թող ասիկա ըլլալ խորունկ ու գիտա-
կից հաւատքդ, վիշտիդ ու թախծութեան
այս վայրկեանիդ ու ցվելը: Այս երջանիկ
հաւատքն է, որ թելադրած ըլլալ կը թուի
մարդկութեան սեղծելու գերեզմանոցներ
և եկեղեցիին՝ օրինադրելու մեղեղոցներ,
ողկոհելու հոգիները իր անեղներուն, և
ուխտագին նորագուելու անոնց յիշատա-
կին մէջ: Զուր է՛ր որ եկեղեցին իր հալա-
ծանքի սարսափի օրերուն և ազատ ժամա-
նակներուն՝ իր յաղթանակին իրենց կեան-
քը նուիրաբերող նահատակներուն մարտի-
րոսացման տեղւոյն վրայ կը բարձրացնէր
հոյաշէն մատուռ-եկեղեցիներ անոնց կեան-
քի գլխին հաղորդ ընելու հաւատաւոր գուն-
գերուն իր բազմութիւնները, սահմանելով
տարբեր ուխտագնացութեան օրեր: Գիտե՛-
լանցներ ներշնչարանները եղած են հայրե-
նիքի ու կրօնքի ախոյեաններուն, որոնք,

ուխտի մը գինով անոնց յիշատակի խորան-
ներուն առջև, չին վարանած գոհաբերելու
իրենց կեանքը, վեր բռնելու անոնց իտէա-
լին սրբութիւնը:

Այս էր եղած մեղեքներու յիշատակի
պաշտամունքի ծագումը, անդաւրն սկիզ-
բէն ի վեր: Յետնորդ սերունդներն էին որ
— քաղաքակրթութեան զարգացման ու
բարեքրու ապականութեան և հաւատքի
տկարացման հետեւանքներով — պատճառ
եղան անոր աստիճանաբար նուազման, Եւ
սակայն, հակառակ այս ամենուն, կը պատ-
մուի թէ նոյնիսկ այսօր, Բարիզի մէջ, Մե-
ռելոցի օրերուն, ամբողջ ազգաբնակչութիւ-
նը, միահաղոյն և գունդագունդ, քաղա-
քէն կը թափուի գերեզմանատուններ, ծա-
ղիկներով պննդաւոր, կանաչութեամբ ծա-
ռուղիներու և ծառերով հովանուտ այդ
վայրերուն մէջ, երկկայացնելու իր օրը, հա-
ղորդուելու իր մեղեքներուն և երկնքի հետ:
Քաղաքակրթ ազգի մը այս վարմունքը
դէպի իր մեղեքները, խանդավառով ու սփո-
փարար նշան մը ըլլալէ աւելի, երաշխիքն
է կեանքի՝ յետ մահու՝ յաւերտեանական գո-
յութեան անսուտ զաղափարին: Մենք մե-
ղեքներով հորաւոր ու անոնցմով մեր գո-
յութիւնը երաշխաւորած ու քաղաքակրթ
հնագոյն ժողովուրդներէն մէկն, որքան ա-
ւելի սրտագին ու յուսալիւր պէտք է դի-
մենք դէպի մեր մեղեքավայրերը, մեր ե-
րախտադիտութեան խուռնին ու յիշատակի
յարգանքը մատուցանելու անոնց: Դժբախ-
տաբար, չ'ունինք քաղաքակրթ ժողովուր-
դի մը վայել գերեզմանոցներ, վանդի բախ-
ղը զլացու ափ մը հողի իրաւունքը այս
ազգին յաճախ, ու մենք տար երկինքնե-
րու, հեղեղատներու, գետի հոսանքներու,
լեռներու և ծորձորներուն անհունութիւնը
նահատակներու արկնով և անհիւններով լե-
ցուցինք, անհետ և անյիշատակ: Անհուն
երկինքը, միակ ու փեղեցկագոյն տաճարը,
իւր մէջ առաւ անշիւրմ գերեզմանները մեր
նահատակներուն:

Մեր երկրի հողերն ու տար աշխարհ-
ներուն ուրբանները կը բերեն մեզի իրենց
տեւականութեան շունչը: Անոնց իտէալին
սրբութիւնն է որ այսօր, մեղեղոցի այս տը-
խուր օրուան մէջ, կը գտնուի զմեզ,
երկնքի անտաճար, իրենց յիշատակի խո-
բանին առջև ուխտելու շարունակել իրենց

երազդին պաշտամունքը և հաւատալ անոնց յաւիտենական ապրումին: Անգերեզման և անձեռեղ ժողովուրդները որսերն են կոտորում, ղէն անոնք չ'ունին հաւատք կեանքի յաւիտենականութեան: Գերեզմաններն ու ճամառակները ոյժի ու զօրութեան, հաւատքի ու յոյսի երաշխիքն են ողջերուն: Վստահութիւն կ'ապահովեն անոնք վերապարողներուն և անհուան երկրւոյն ու սարսափը կ'անշքանայ անոնց ներկայութեամբն ու ամուր հաւատքի մը զօրավիզը յուսադրելի ոյժ մը կը դառնայ մեզի: Ատելաւ վառ ու հակամարտ զգացումները, հասարակաց ճակատաբեր սա կ'անուամ ին մէջ միախառնուած են աւելի մեծ հայեցողութեան մը մէջ: Ոչ ոք իրաւունք կուտայ իրեն այն խիզախ տարակարծութեանց, որոնք կեանքի կալուածին մէջ, երբեմն տաղանդ, երբեմն ոյժ, և երբեմն դերազանցութիւն կը խորհրդանշեն: Գաղափարներու տարապայմանորէն մեծացուած հայուն յարցարք տեղ չի կրնար գրաւել մահուան կալուածին մէջ, այլ ի հակառակէն, ամէն ոք պատրաստ պէտք է ջանայ ըլլալ տալու իր կեանքի համարը, յԱստուածուստ իրեն շնորհուած այդ տուրքը արժանապէս արդիւնաւորած ըլլալուն ներքին գոհունակութեան մը ակնկալութեամբ: Կեանքէն վերջ, ու մահուան մէջ, իբր մեզ յաւերժացնող յիշատակ՝ ինչ որ թողած ենք այս աշխարհի վրայ մարդոց — այդ է գինը անոր մեր շահարկած տաղանդը անուանացութեան ճեղքներու մը ընդրովը, — մեր անկապուտ հրիտակը յետնորդ սերունդներուն:

Ո՛րքան իրաւունք ունի մեր ժողովուրդը իր գորաւոր փորձառութիւնն ու պայծառ մատենութիւնը խոսքնեւ իր չքնաղ մէկ խօսքին մէջ, երբ կ'ըսէ Ո՛րքան լաւ կ'ըլլար եթէ թագաւորները օրը անգամ մը գերեզմաննոցէ մը անցնէին: Թող գառն անոնք գիտակցելու իրենց փառքին և անոր սպասող որդնակուռ սա վախճանին, այն ատեն պիտի պարտաւորուէին ամենէն առաջ, մեղմելու ինչ որ իրենց գերագոյն մեղքը կը կազմէր, ըսել կ'ուզեմ, իրենց խտտաբոսութիւնն ու անգթութիւնը: Ինչ որ կը մնայ աշխարհի բռնակալներէն և ինչ որ կը փրկէ՝ իբր արժեք իրենց վերափառութենէն՝ արժանի՝ աշխարհի տարեգրութեանց մէջ պահուելու, այդ այն ժառանգ

գութիւնն է որով անուն մը սերունդէ մը ուրիշի մը կ'անցնի, օրհնուած ու սիրուած է Հոս, օր մը, ուշ կամ կանուխ, յոյն անկեալ պիտի տարածուին, հողափոխի մը մէջ, ամէն գասու ներկայացուցիչներ, ինքնակալ արքաներ, իշխաններ և իշխանագուններ, զօրավարներ և զօրականներ, հարուստն ու աղքատը, ազատն ու ճորտը, ծերն ու երիտասարդը, իմաստունն ու անուար, հաւատացեալն ու անհաւատը: Կայանն է հոս ամենուս, այնքան իրաւ որքան անհաւատալի: Օր մը, պիտի գտնք գրաւել ափ մը հողի մեր գերագոյն իրաւունքը, Թոթուհով մեր փառասիրութեանց, ատելութեանց նոյն իսկ արարութեանց՝ մարդկորէն փոքր պատմաւճանները, միւր միւրկութիւնը հագուեցնելու համար փառքով Թաւիտենականին՝ որուն մուտքը կը կազմէ մեր ամենուս անխուսափելի մերահասակ փոքր թող կեանքի և անմահութեան, փառքի ու յաւիտենականութեան Տէրը, իր լոյսին մէջ ննջած մեր բոլոր մեղքներուն հողիները լուսաւորէ, և մեզի տայ այն խորունկ գիտակցութիւնը՝ որով լուսաւորուած, կարենանք աւմէնքս արժեւորել մեր կեանքը այս աշխարհի վրայ, վստահ յոյսով Անդինականին:

ՀԱՅՐԻԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՔՐԻՍՏՈՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ՝

ԵՒ

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ՝

Բ. ԿՈՐՆԹ. ԹՈՒՂԹԻՆ ՄԵՋ՝

Այս և նման ուրիշ վախճանախօսակաճ կէտերու շուրջ, որոնց մասին արտաբայտուած է Ս. Պողոս, պէտք է ըսել թէ Առաքելը իր մտածումը կը սեւեռէ ոչ թէ միջանկեալ այս վիճակին և զայն կանխող մահուան, այլ Գրիտոսի Գալստեան ընդէն. արդէն ըսած է Բ. Կորնթ. Դ, 16 համարի մէջ թէ այս արտաքին մարդը —